

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
DLA MIASTA I GMINY
SOLEC KUJAWSKI
NA LATA 2017-2019**

Program opracowany przez
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Solcu Kujawskim

SOLEC KUJAWSKI 2016

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	3
II. PODSTAWA PRAWNA.....	3
III. ORGANIZACJA POMOCY DZIECKU I RODZINIE.....	3
IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	4
1. Świadczenia z pomocy społecznej.....	5
2. Świadczenia rodzinne i alimentacyjne.....	6
3. Asysta rodzinna.....	7
4. Piecza zastępcza.....	8
5. Problem przemocy w rodzinie.....	8
6. Praca socjalna.....	9
7. Zagrożenia społeczne dzieci i młodzieży.....	9
V. ZASOBY INSTYTUCJONALNE I SPOŁECZNE.....	10
VI. ZAGROŻENIA SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY.....	12
VII. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE.....	13
VIII. ADRESACI PROGRAMU.....	16
IX. REALIZATORZY PROGRAMU.....	16
X. OCZEKIWANE REZULTATY.....	16
XI. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA.....	16
XII. EWALUACJA PROGRAMU.....	16
XIII. PODSUMOWANIE.....	17

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, podstawowym środowiskiem, które powinno zapewnić dziecku bezpieczeństwo. W niej to właśnie dziecko zdobywa pierwsze doświadczenia, doznaje pierwszych odczuć emocjonalnych, przyswaja sobie obowiązujące wzorce i zasady współżycia, a także utożsamia się ze swoim najbliższym otoczeniem.

Jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane są do wspierania rodziny i podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia.

Skuteczna pomoc rodzinie przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc im może być osiągnięta poprzez współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemami w rodzinie na poziomie gminy.

Gminny Program Wspierania Rodziny, zwany dalej Programem, jest dokumentem wyznaczającym zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

II. PODSTAWA PRAWNA

- a) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r., Nr 149, poz. 887)
- b) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)
- c) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1390),
- d) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.)
- e) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 124)

III. ORGANIZACJA POMOCY DZIECKU I RODZINIE

Podział kompetencji w zakresie organizacji pomocy dziecku i rodzinie pomiędzy samorządami.

1. Gmina – wspieranie rodziny
 - a) Profilaktyka

- b) Praca z rodziną
- 2. Powiat
 - a) Rodzinna piecza zastępcza
 - b) Instytucjonalna piecza zastępcza
 - c) Usamodzielnienia
- 3. Samorząd Wojewódzki
 - a) Ośrodek adopcyjny
 - b) Interwencyjny ośrodek preadopcyjny
 - c) Regionalna placówka opiekuńczo- wychowawcza

IV DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

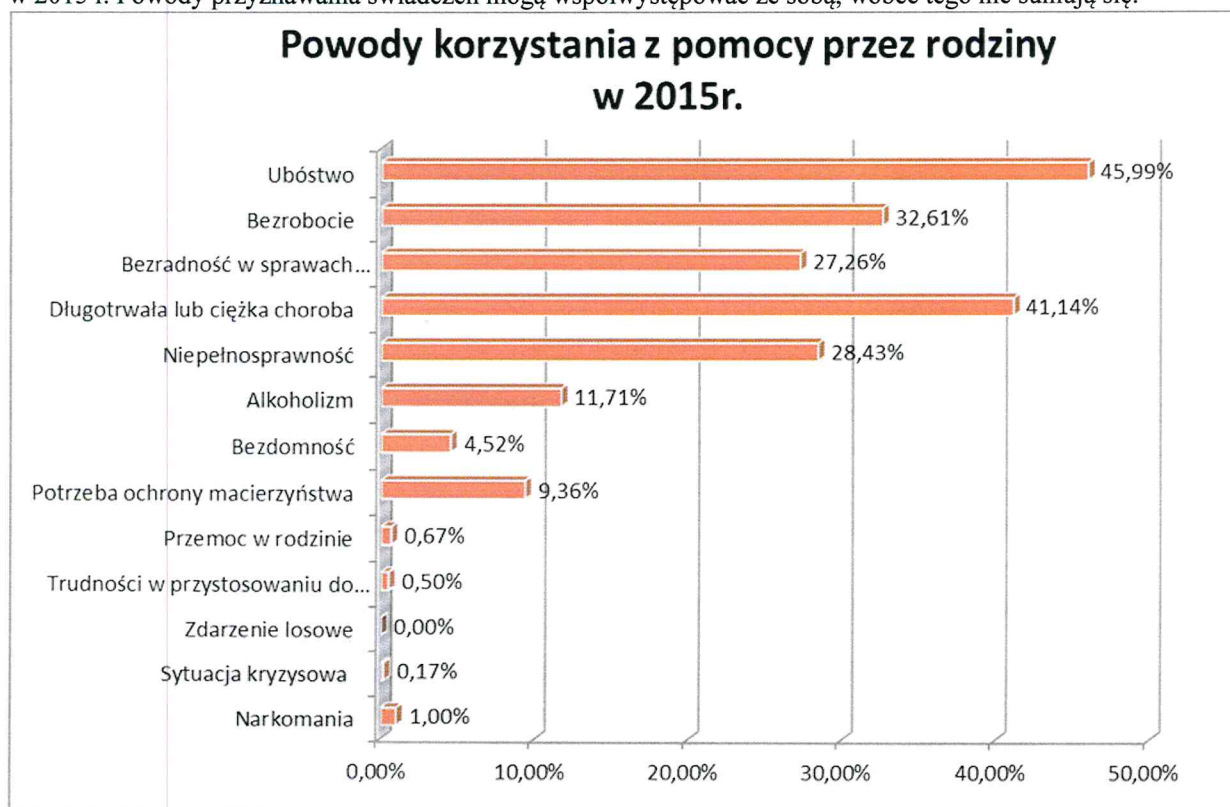
Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcyjności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo- wychowawczych została dokonana w oparciu o dane Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim oraz pedagogów szkolnych sołeckich szkół.

W Solcu Kujawskim wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku zamieszkiwało 16 257 mieszkańców. Liczba bezrobotnych w gminie na dzień 31 grudnia 2015 r. wynosiła 401 osób. Spośród wszystkich mieszkańców system pomocy społecznej, realizując zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, udzielił pomocy i wsparcia 598 rodzinom. Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie wyniosła 464, natomiast 134 rodziny otrzymały wsparcie wyłącznie w postaci pracy socjalnej.

Tabela 1. Przyczyny trudnych sytuacji życiowych w 598 rodzinach objętych wsparciem w 2015 roku. Powody przyznawania pomocy mogą współwystępować ze sobą, wobec tego nie sumują się.

Powody przyznania pomocy przez MGOPS w 2015 r.		
Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	275	697
Bezrobocie	195	567
Długotrwała lub ciężka choroba	246	425
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	163	632
Niepełnosprawność	170	319
Alkoholizm	70	100
Bezdomność	27	38
Potrzeba ochrony macierzyństwa	56	289
Przemoc w rodzinie	4	15
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	3
Zdarzenie losowe	0	0
Sytuacja kryzysowa	1	1
Narkomania	6	7

Wykres 1. Procentowe przedstawienie powodów korzystania z pomocy przez 598 rodziny, którym została ona udzielona w 2015 r. Powody przyznawania świadczeń mogą współwystępować ze sobą, wobec tego nie sumują się.

Najczęstszymi powodami udzielenia pomocy w 2015 r. było ubóstwo 45,99%, a następnie długotrwała lub ciężka choroba 41,14%, bezrobocie 32,61%, niepełnosprawność 28,43% oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 27,26%. W związku ze spadkiem bezrobocia na terenie gminy (w stosunku do lat poprzednich), zmniejszeniu uległ również czynnik bezrobocia, jako powód przyznania pomocy. Stał się on trzecią z kolei przesłanką do przyznania pomocy, a ustąpił miejsca długotrwałej i ciężkiej chorobie oraz niepełnosprawności. Świadczyć to może o starzeniu się społeczeństwa, w którym tego typu problemy coraz częściej występują. Nadal na wysokim poziomie pozostaje problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W związku z występowaniem tych problemów w społeczeństwie i utrzymywaniu się ich na wysokim poziomie, Ośrodek Pomocy Społecznej dostosowywał swoje zadania do potrzeb, w celu minimalizacji występowania tych zjawisk. W większości przypadków podstawą do udzielenia pomocy było równocześnie kilka przesłanek.

1. Świadczenia z pomocy społecznej

a/ Zadania własne gminy w 2015 roku.

- Zasiłki stałe – wypłacono 545 świadczeń 61 osobom. Wysokość wymienionego zasiłku, w przypadku osoby samotnie gospodarującej, stanowiła różnicę między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, nie więcej jednak niż 604 zł. Natomiast w przypadku osoby w rodzinie wysokość zasiłku stanowiła różnicę między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie, a dochodem na osobę w rodzinie.
- Zasiłki okresowe – wypłacono 802 świadczenia 159 osobom. Wysokość zasiłku okresowego dla osoby samotnie gospodarującej wynosiła - 50% różnicy między kryterium dochodowym

osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, w przypadku rodziny – 50% różnicy między kryterium dochodowym rodziny, a dochodem rodziny. Kwota zasiłku okresowego nie mogła być niższa niż 20 zł miesięcznie.

- Zasiłki celowe i w naturze (w tym specjalne zasiłki celowe) przyznawane były najczęściej na zakup: żywności, odzieży i obuwia, opału, podręczników i przyborów szkolnych, leków, środków czystości oraz dofinansowania do rachunków za gaz i energię elektryczną, a także z powodu zdarzenia losowego - 171 rodzin otrzymało zasiłek celowy, z tego tytułu wypłacono 451 świadczeń, natomiast pomoc rzeczową otrzymało 68 rodzin i zostało im przyznane 92 świadczenia).

b/ „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2015 roku.

W ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 zgodnie z umową zawartą z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim pomocą objęto 868 osób.

Środki wydatkowano na następujące formy pomocy:

- zakup posiłków dla dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach – 228 osób,
- zakup posiłków dla dorosłych – 30 osób,
- świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności – 802 osoby.

c/ Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistycznymi usługami dla osób z zaburzeniami psychicznymi, na podstawie decyzji administracyjnych, objęto 16 osób w tym 15 dzieci, w zakresie:

- wsparcia psychologa – 1 osoba dorosła,
- wsparcia pedagoga – 15 dzieci.

Liczba świadczeń wyniosła 1577 godzin.

2. Świadczenia rodzinne i alimentacyjne

a/ W 2015 r., świadczeniami rodzinnymi objęto 742 rodziny, w tym:

- zasiłki i dodatki do zasiłków rodzinnych otrzymało 259 rodzin;
- świadczenia opiekuńcze otrzymało 57 rodzin;
- zasiłek pielęgnacyjny przysługujący osobie do 16 roku życia otrzymało 79 dzieci;
- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności 127 osób;
- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed ukończeniem 21 roku życia 104 osób.

b/ Łącznie w 2015 r. wydano 628 decyzji administracyjnych, z czego:

- 9 517 świadczeń – zasiłki rodzinne i dodatki,
- 114 świadczeń - jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka,
- 4 465 - świadczenia opiekuńcze,
- 120 świadczeń – zasiłki dla opiekunów,
- 56 świadczeń – specjalne zasiłki opiekuńcze.

c/ Zasiłki rodzinne – wypłacono 6 548 świadczeń dla 259 rodzin, w tym:

- 89 rodzin z zasiłkiem na 1 dziecko,
- 98 – na 2 dzieci,
- 49 – na 3 dzieci,
- 23 – na 4 i więcej dzieci.

d/ Dodatki do zasiłków rodzinnych – wypłacono 2 969 świadczeń, w tym z tytułu:

- urodzenia dziecka 33 świadczeń - liczba rodzin 33, liczba dzieci 33;
- opieki nad dzieckiem w okresie urlopu wychowawczego 191 świadczeń - liczba rodzin 24,
- samotnego wychowywania dziecka 317 świadczeń - liczba rodzin 27;
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia 131 świadczeń - liczba rodzin 14,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia - 355 świadczeń, liczba rodzin 32,
- rozpoczęcia roku szkolnego 404 świadczenia - liczba dzieci 404,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej 1220 świadczeń - liczba rodzin 98,
- na pokrycie wydatków związanych z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła 34 świadczenia - liczba rodzin 4,
- na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła 284 świadczenia - liczba rodzin 41.

e/ Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka - 114 świadczeń.

f/ Świadczenia opiekuńcze - 4 465, w tym:

- zasiłki pielęgnacyjne 3 851 świadczeń,
- świadczenia pielęgnacyjne 558 świadczeń,
- specjalne zasiłki opiekuńcze 56 świadczeń,
- zasiłki dla opiekunów 120 świadczeń.

3. Asysta rodzinna

W celu zapobiegania umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej i wzmocnieniu rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zachodzi konieczność udzielania daleko idącego wsparcia tym rodzinom. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim od 2008 roku udziela rodzinom wsparcia w formie asystenta rodziny.

Z pomocy i wsparcia asystentów rodziny, w 2015 roku skorzystały ogółem 42 rodziny, w tym:

- do 3 miesięcy - 5 rodzin,
- powyżej 3 do 12 miesięcy – 14 rodzin,
- powyżej 1 roku – 23 rodziny.

Spośród 42 rodzin - 14 zostało zobowiązanych do pracy z asystentem przez Sąd.

W rodzinach objętych asystenturą liczba osób w rodzinach wynosiła 184, w tym 114 dzieci.

W 2015 roku 14 rodzin zakończyło pracę z asystentem rodziny, w tym:

- 10 ze względu na osiągnięcie celów,
- 4 ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę,
- 9 ze względu na brak efektów,
- 9 ze względu na zmianę metody pracy.

Spośród 42 rodzin pracujących z asystentami rodziny:

- 14 żyło w związku małżeńskim z dziećmi,
- 18 to rodziny niepełne z dziećmi,
- 10 rodzin stanowiły konkubinaty z dziećmi.

4. Piecza zastępcza

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki:

- w pierwszym roku pobytu dziecka gmina ponosi 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej, w drugim roku ponosić będzie 30%, a w trzecim i następnych latach 50%.

W 2015 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim ponosił częściową odpłatność za 34 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w tym:

- d) w placówce opiekuńczo-wychowawczej 10 dzieci,
- e) w zawodowej rodzinie zastępczej 10 dzieci,
- f) w spokrewnionej rodzinie zastępczej 14 dzieci.

W roku 2015 na utrzymanie dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wydatkowano kwotę w wysokości 96 373,02 zł. Natomiast na utrzymanie dzieci przebywających w rodzinach zastępczych wydano 91 072 zł.

W porównaniu do roku poprzedniego (2014) nastąpił duży wzrost kosztów związanych z odpłatnością za dzieci przebywające w pieczy zastępczej. Spowodowane było to dwoma czynnikami. Pierwszy z nich to zwiększenie się liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, która wzrosła o 8 dzieci w porównaniu do roku poprzedniego. Drugi czynnik stanowi zwiększenie procentowej odpłatności za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczych, związany z dłuższym okresem przebywania dzieci w danej placówce. Każde „wyrwanie” dziecka ze środowiska rodzinnego najtrudniejsze jest zawsze dla dziecka, dlatego pozytywną zmianą jest tendencja do umieszczania dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych oraz w spokrewnionych rodzinach zastępczych, które dają dziecku namiastkę życia rodzinnego, a czasami stają się tą prawdziwą rodziną dającą poczucie miłości i bezpieczeństwa. Ponad połowa dzieci, w okresie sprawozdawczym, trafiła właśnie to tego typu placówek (24 dzieci), natomiast dziesięcioro zostało umieszczonych w placówkach szkolno-wychowawczych.

5. Problem przemocy w rodzinie

W rodzinie, w której wystąpił problem przemocy prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”, która nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i prowadzonych przez grupy robocze i Zespół Interdyscyplinarny, czyli zespół osób będących przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia.

Rodziny, w których występuje problem przemocy uzyskują kompleksową pomoc, która zakładała prowadzenie działań profilaktycznych oraz udzielanie specjalistycznej pomocy – dorosłym, dzieciom i ich rodzinom.

W ramach pracy socjalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w 2015 roku:

- prowadzono 114 Procedur „Niebieskie Karty”,
- odbyły się 253 posiedzenia grup roboczych,
- wystosowano 6 pism do Policji,
- skierowano do Prokuratury 3 sprawy o wszczęcie postępowania o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie,
- do Sądu Rejonowego złożono 4 wnioski o wgląd w sytuację dziecka w rodzinie,
- zakończono 59 procedur „Niebieskie Karty” z powodu ustania przemocy lub braku przesłanek do wszczęcia procedury.

Tab.4. Procedura „Niebieskie Karty” w latach 2014- 2015 w mieście i gminie Solec Kujawski.

Lp.	DANE DOTYCZĄCE REALIZACJI PROCEDURY “NIEBIESKIE KARTY”	ROK 2014	ROK 2015
1	Liczba NK przekazanych do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w bieżącym roku	77	87
	w tym: - przekazanych przez Policję	62	73
	- przekazanych przez pomoc społeczną	11	12
	- przekazanych przez oświatę	0	2
	- przekazanych przez ochronę zdrowia	4	0
	- przekazanych przez GKRPA	0	0
2	Liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty"	63	67
3	Liczba osób w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”	197	228
4	Liczba osób doświadczających przemocy	65	69
	w tym: - kobiet	58	60
	- mężczyzn	6	6
	- małoletnich	1	3
5	Liczba osób wskazanych jako sprawcy przemocy	65	69
6	Liczba spraw skierowanych do Prokuratury, Policji	7	9
7	Liczba przypadków odebrania dziecka z rodziny przez pracownika socjalnego wykonującego obowiązki służbowe (zgodnie z atr. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).	2	0

6. Praca socjalna

Praca socjalna była podstawowym zadaniem realizowanym przez pracowników socjalnych i świadczona była na rzecz osób i rodzin bez względu na posiadany przez nich dochód. W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej praca socjalna oznacza działania podejmowane na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym i jest prowadzona z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. W pracy socjalnej wykorzystuje się właściwe dla tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osób i ich prawa do samostanowienia.

W 2015 r. wszystkie osoby i rodziny otrzymujące pomoc finansową objęte były również działaniami w formie pracy socjalnej. Wsparciem wyłącznie w formie pracy socjalnej objęto 253 osoby ze 134 rodzin.

7. Zagrożenia społeczne dzieci i młodzieży

Dokonując diagnozy problemów społecznych dotyczących dzieci przeprowadzono także rozeznanie wśród wszystkich placówek edukacyjnych na terenie miasta Solec Kujawski. Pedagodzy i dyrektorzy szkół jako dominujący problem wymienili: cyberprzemoc oraz agresję słowną i wulgarne słownictwo dzieci i młodzieży, niską motywację u uczniów do nauki, zagrożenie

stosowania używek. Natomiast ze strony rodziców – bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, brak zainteresowania rodziców problemami dziecka często tłumaczona brakiem czasu i emigracja zarobkowa rodziców – eurosierodztwo. W dalszej kolejności wymieniano ubóstwo, wagary, problemy emocjonalne dzieci, alkoholizm rodziców. Pedagodzy szkolni, podając poniższe dane opierali się na oficjalnie zgłoszonych i wykrytych przypadkach.

Tabela 2. Analiza częstotliwości występowania zagrożenia patologią wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz kryteria nieprzystosowania społecznego występujące na terenie Miasta i Gminy Solec Kujawski.

L.p.	Zagrożenia demoralizacją i patologią w roku szkolnym 2013/2014	Zespół Szkół	SP Nr 4	GP Nr 2	ZSOiZ
		585 uczniów	788 uczniów	291 uczniów	237 uczniów
1	brak odpowiedniej opieki w rodzinie	45	40	10	3
2	nadzór kuratora sądowego	21	16	2	2
3	nadużywanie alkoholu w rodzinie	28	15	3	2
4	przemoc fizyczna wobec dzieci	8	0	0	0
5	konflikty rodzinne	36	0	3	4
6	agresja wobec innych uczniów	30	30	5	1
7	wandalizm	7	0	0	0
8	wymuszenia pieniędzy (rzeczy)	1	0	0	0
9	uczestnictwo w grupach nieformalnych	0	0	0	3
10	wagary	25	3	8	37
11	spożywanie alkoholu	2	0	0	27
12	palenie papierosów	14	0	6	49
13	używanie narkotyków	2	0	0	8

V. ZASOBY INSTYTUCJONALNE I SPOŁECZNE

1. Jednym z najważniejszych zasobów w systemie wspierania rodziny jest współpraca lokalnych instytucji, tj.:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Miasta i Gminy w Solcu Kujawskim,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komisariat Policji w Solcu Kujawskim,
- Szkoła Podstawowa Nr 4,
- Gimnazjum Publiczne Nr 2,
- Zespół Szkół,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych,

- Soleckie Centrum Kultury,
- Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Przychodnia „Solmed”,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej- Przychodnia Rodzinna,
- Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Solcu Kujawskim,
- Stowarzyszenie Wspierania Rodzin w Solcu Kujawskim,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Delfin”,
- Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy- Filia w Solcu Kujawskim.

2. W związku z różnymi problemami, z jakimi borykają się mieszkańcy miasta i gminy Solec Kujawski utworzono szereg form wsparcia dla tych osób. Ze względu na specyfikację zadań wyróżniamy:

a/ Punkt Konsultacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym - którego głównym założeniem jest udzielanie klientom fachowych informacji na temat choroby alkoholowej oraz informacji o możliwościach i formach terapii. Duży nacisk kładzie się na motywowanie do podjęcia leczenia.

b/Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - udzielający głównie niezbędnej wiedzy i informacji na temat przemocy, porad prawnych, pomocy w formułowaniu pism urzędowych. Uwzględnia również pomoc psychologiczną i pedagogiczną.

c/Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Narkomanii - którego celem jest prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii. Wsparcie to kierowane jest dla dzieci, młodzieży i dorosłych, którzy korzystać mogą z pomocy psychopedagogicznej, konsultacji i skierowania do placówki terapeutycznej.

d/Punkt Konsultacyjny dla osób Współzależnionych – wsparcie i pomoc uzyskują osoby, które żyją w długotrwałym stresie spowodowanym piciem osoby bliskiej i wyczerpały własne możliwości skutecznego działania nakierowanego na rozwiązanie swojego problemu.

e/Punkt „Światełko”- jest to miejsce dla 30 dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, niewydolnych wychowawczo, w których mogą otrzymać wsparcie psychologiczne i pedagogiczne.

f/Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie - zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem powołania Zespołu Interdyscyplinarnego jest wspólna działalność profilaktyczna i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. Działania Zespołu obejmą rodziny w kryzysie, niewydolne wychowawczo i są ukierunkowane na rozwiązanie konkretnego problemu.

3. W Solcu Kujawskim realizowane są również inne programy mające poprawić funkcjonowanie i ochronę rodziny:

a) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którego celem jest ograniczenie spożywania alkoholu i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych. Do zadań programu należy:

- Ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu.
- Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego związanych z alkoholem, w tym ograniczenie skali

- zjawiska przemocy w rodzinie.
- Ograniczenie skali zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież.
- Ograniczenie przypadków naruszeń prawa lub innych zakłóceń życia publicznego przez osoby będące pod wpływem alkoholu.
- Ograniczenie dostępności alkoholu.
- Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu.
- Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom.
- Zmniejszenie dostępności i zmiana struktury spożywanego alkoholu.
- Poprawa jakości działań podmiotów realizujących gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

b) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Głównym celem programu jest wypracowanie coraz skuteczniejszych metod rozpoznawania problemu i podejmowania interwencji oraz pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie. Cele szczegółowe odnoszą się do całego systemu zapobiegania, zwalczania i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, tym samym stanowią strategię postępowania wobec problemu przemocy w rodzinie. Program realizowany jest wielopoziomowo przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

c) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Solec Kujawski, którego głównym celem jest ograniczenie używania narkotyków oraz związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych poprzez realizację następujących zadań:

- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej,
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

VI. ZAGROŻENIA SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY

1. Zagrożenia instytucjonalne:

- α) ograniczenia ze strony finansowej, np. brak zatrudnienia odpowiedniej liczby kadry, w tym asystentów rodziny,
- β) niespójność przepisów oraz ich niedostosowanie do faktycznych potrzeb,
- χ) niewystarczająca komunikacja między różnymi służbami, instytucjami i organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz dzieci i rodziny,
- δ) brak wystarczającej oferty specjalistycznych usług, np. usługi psychiatry dziecięcego, psychologa, mediacji,
- ε) długie procedury i biurokratyzaacja.

2. Zagrożenia ze strony rodziny:

- α) system wychowania bez zasad i wymagań,
- β) osłabienie wartości rodzinnych, zachwianie relacji rodzice – dzieci,
- χ) konsumpcyjny styl życia, bez wartości,

δ) szkodliwe wzorce,

ε) polaryzacja społeczeństwa –zwiększenie dystansu, pomiędzy biednymi a bogatymi.

VII. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Cel szczegółowy 1

Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej wzmocnieniu rodziny w wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

L.p.	Zadania	Podmiot realizujący	Wskaźniki
1	Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem i marginalizacją.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Instytucje ochrony zdrowia.	Liczba rodzin objętych monitoringiem i wsparciem w postaci pracy socjalnej.
2	Realizacja projektów, kampani społecznych, grup wsparcia, mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Organizacje pozarządowe. Placówki oświatowe, kulturalne i sportowe.	Liczba projektów. Liczba odbiorców /uczestników.
3	Wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Szkoły i przedszkola. Organizacje pozarządowe. Soleckie Centrum Kultury. Ośrodek Sportu i Rekreacji.	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych. Rodzaje ofert.
4	Współpraca z Sądem Rodzinnym w przypadku niepokojących sygnałów zaniedbywania dzieci.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Kuratorzy zawodowi i społeczni. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VI Wydział Rodzinny i Nieletnich. Szkoły.	Liczba wniosków o wgląd w sytuację dziecka. Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora.
5	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci.	Instytucje ochrony zdrowia. Placówki oświatowe. Organizacje pozarządowe. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba dzieci objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi. Liczba dzieci niepełnosprawnych objętych wsparciem i pomocą instytucji.
6	Wspieranie idei wolontariatu na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin/dzieci.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Organizacje pozarządowe.	Liczba wolontariuszy. Liczba rodzin/dzieci które otrzymały pomoc

			wolontariuszy.
7	Podniesienie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie poprzez udział w szkoleniach, warsztatach, studiach podyplomowych.	Przedstawiciele instytucji pracujących na rzecz rodzin /dzieci.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach, konferencjach, warsztatach.

Cel szczegółowy 2

Wspieranie rodzin przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny.

L.p.	Zadania	Podmiot realizujący	Wskaźniki
1	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin z dziećmi, które skorzystały z pomocy finansowej i rzeczowej.
2	Objęcie dożywianiem uczniów szkół i dzieci w przedszkolach.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Placówki oświatowe.	Liczba dzieci objętych dożywianiem.
3	Pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiek.-wych. w formie wsparcia asystenta rodziny i obejmowanie pomocą rodziny wspierającej.	Miejsko-Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta, w tym liczba dzieci w tych rodzinach. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
4	Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Urząd Miasta i Gminy.	Kwota przeznaczona na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.
5	Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych pomocą rodziny wspierającej.
6	Motywowanie członków rodzin do niwelowania własnych dysfunkcji i zabezpieczenie pomocy specjalistycznej w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność).	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zespół Interdyscyplinarny /grupy robocze. Policja. Punkty Konsultacyjne przy MGOPS. Szkoly.	Liczba wniosków do GKRPA o leczenie odwykowe. Liczba osób, które skorzystały z terapii, grup wsparcia, wizyty w Punkcie Konsultacyjnym. Liczba dzieci objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi. Liczba dzieci objętych wsparciem pedagogicznym i

			psychologicznym.
7	Realizacja Programów Aktywizacji i Integracji Społecznej osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy	Liczba programów. Liczba uczestników.
8	Zapewnienie miejsc w przedszkolach i żłobkach.	Placówki oświatowe. Urząd Miasta i Gminy	Liczba miejsc. Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsca.
9	Zapewnienie schronienia rodzinom/dzieciom doznającym przemocy w rodzinie.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba prowadzonej procedury „Niebieskie Karty”. Liczba rodzin/osób doznających przemocy w rodzinie. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie schronienia. Liczba dzieci odebranych z rodziny w związku z zagrożeniem zdrowia lub życia (art 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).

Cel szczegółowy 3

Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

L.p.	Zadania	Podmiot realizujący	Wskaźniki
1	Wsparcie rodziców, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej lub powróciły do rodziny biologicznej.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Powiatowe centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy. Placówki opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej.
2	Udział pracowników socjalnych w Zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy.	Liczba spotkań zespołów.
3	Współpraca z koordynatorami pieczy zastępczej.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w	Liczba wspólnie sporządzonych planów pracy z rodziną.

VIII. ADRESACI PROGRAMU

1. Rodziny mieszkające na terenie Gminy Solec Kujawski przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (rodziny dotknięte bezrobociem, ubogie, doświadczające przemocy domowej, uzależnione małeletnie matki, małeletni ojcowie oraz rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia swoim i dzieci, zdarzeniami losowymi jak również sytuacjami kryzysowymi, itp.), zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska.

2. Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

IX. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Koordynowanie, organizowanie i inicjowanie działań w ramach Programu, należy do zadań Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim, jednak założenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 w Gminie Solec Kujawski powinny realizować wszystkie instytucje, placówki i organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania i których udziałem powinno stać się budowanie spójnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

X. OCZEKIWANE REZULTATY

- a) stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- b) poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagających wsparcia i pomocy,
- c) wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- d) pozostawienie dzieci w miejscu zamieszkania,
- e) konsolidacja działań różnych instytucji i organizacji, pracujących na rzecz rodziny,
- f) podniesienie i rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie w środowisku,
- g) reintegracja rodziny naturalnej.

XI. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

1. Zadania wynikające z programu będą finansowane:

- α) z budżetu gminy,
- β) ze środków budżetu Państwa (w tym rządowych programów),
- χ) z innych środków (w tym Unii Europejskiej).

XII. EWALUACJA PROGRAMU

1. Gminny Program Wspierania Rodziny w Solcu Kujawskim na lata 2017-2019 będzie podlegał ocenie. Zostanie ona dokonana w czasie jego realizacji, jak również tuż po zakończeniu. Celem ewaluacji jest wskazanie sukcesów (mocnych stron) i pozytywnych zmian osiągniętych dzięki wprowadzeniu programu, jak również refleksja nad tymi jego aspektami, które w przyszłości będą wymagały większej uwagi i modyfikacji. Proces analizy jakości zaproponowanego programu będzie źródłem niezbędnych informacji i praktycznych wskazówek, które posłużą do udoskonalania działań w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną w Solcu Kujawskim.

2. W terminie do 31 marca każdego roku burmistrz składa Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

3. Ewaluacja określi:

- α) poziom skuteczności i użyteczności przyjętego programu w systemie wspierania rodziny,
- β) stopień realizacji celu głównego oraz złożonych celów szczegółowych na poszczególnych etapach programu,
- γ) przydatność oraz jakość metod i strategii zastosowanych w realizacji poszczególnych celów programu,
- δ) stopień zaangażowania i nakładów zainwestowanych przez poszczególnych realizatorów zadań i ich współpracowników.

XIII. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Solcu Kujawskim na lata 2017-2019 zawiera najważniejsze cele i kierunki działań, podejmowane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim. Przyświecającą ideą jest przekonanie, iż to rodzina w pełni gwarantuje właściwy rozwój dziecka, dlatego szczególnie ważne staje się wspieranie niewydolnych rodzin naturalnych znajdujących się w kryzysie.

Przewodniczący
Rady Miejskiej

mgr Mariusz Zamorowski

